

موضوع	بخشنامه شماره مب/ 2040 مورخ 13/12/1382 ; دستورالعمل حسابداری عقود فروش اقساطی - اجاره بشرط تملیک- قرض الحسنه و خرید دین ناشی از تغییر روش نقدی به تعهدی
شماره: مب ر ۲۰۴۰	تاریخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۳
بسمه تعالی	جهت اطلاع کلیه مدیران عامل بانکهای دولتی و غیر دولتی و موسسه اعتباری توسعه ارسال گردید.
با احترام	بدینوسیله به پیوست دستورالعمل حسابداری عقود فروش اقساطی اجاره بشرط تملیک قرض الحسنه و خرید دین ناشی از تغییر روش نقدی به تعهدی ارسال می گردد. مقتضی است دستور فرمایند دستورالعمل مذکور سریعاً به کلیه شعب و واحدهای ذیربط ارسال گردد بطوریکه شناسایی سود عقود فوق الاشاره در صورتهای مالی سال ۱۳۸۲ بر اساس این دستورالعمل صورت پذیرد.
شایان ذکر است دستورالعمل فوق الذکر پس از دریافت نظرات کارشناسی کمیسیون هماهنگی مدیران امور مالی بانکها موضوع رونوشت نامه شماره ۳۹۷۰/۲۰۹۲ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۱ در پاسخ به نامه های شماره مب ۷۲۳ مب ۹۰۲، مب ۱۱۱۸ و مب ۱۷۲۴ به تاریخ های ۱۳۸۲/۴/۲۴، ۱۳۸۲/۵/۲۵ و ۱۳۸۲/۹/۲۲ و ۱۳۸۲/۱۰/۷ و همچنین دریافت نظرات کارشناسی اداره دبیرخانه شورای عالی بانکها موضوع نامه شماره ش ۵۰۸ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۸ تهیه گردیده است که جایگزین دستورالعمل پیوست بخشنامه مب ر ۴۰۳ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۰ می گردد.	با اعمال مفاد دستورالعمل فوق الاشاره سرفصل حساب سود دریافتی تسهیلات غیر از سود دریافتی تسهیلات خرید دین به صورت ریز تسهیلات اعطایی سرمایه گذاری و مشارکت پیوست شماره ۲ دستورالعمل اجرایی چگونگی محاسبه سود قطعی سپرده های سرمایه گذاری مدتدار با احتساب حق الوکاله بکارگیری سپرده ها موضوع بخشنامه شماره مب ۱۷۹۹ مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۱۸ اضافه میگردد. در این خصوص خواهشمند است موضوع را موکداً به واحد یا واحدهای ذیربط جهت اعمال ابلاغ فرمایند. ام
مدیریت کل نظارت بر بانکها و موسسات اعتباری	اداره مطالعات و مقررات بانکی
بهرام فیض زرین قلم	«بسمه تعالی»
دستورالعمل حسابداری عقود فروش اقساطی و اجاره بشرط تملیک قرض الحسنه	و خرید دین ناشی از تغییر روش نقدی به تعهدی
الف - فروش اقساطی :	درآمدهای فروش اقساطی مربوط به هر دوره مالی (با توجه به مدت زمان سپری شده از مدت قرارداد و بدون در نظر گرفتن زمان وصول اقساط مربوطه) باید در پایان همان دوره به درآمدهای آن دوره منظور گردد بمنظور تبیین موضوع حالات زیر در نظر گرفته میشود
بر این اساس چنانچه فرض شود فروش اقساطی دقیقاً در پایان هر ماه سررسید گردد. لذا در پایان هر سال سود دوازده قسط شناسایی میگردد یا سود قسط های ۲، ۳، ۴ و ماهه). لذا در زمان دریافت هر قسط ثبتهای زیر انجام میشود	بمیزان مبلغ قسط (دریافتی)
حساب تسهیلات اعطایی فروش اقساطی بمیزان مبلغ قسط دریافتی	ید - حساب سود سالهای آینده تسهیلات
یس - حساب سود دریافتی تسهیلات	در صورتی که زمان سررسید اقساط در خلال ماه و یا اقساط چند ماه یکبار باشد بگونه ای که بخشی از سود یک قسط مربوط به یک دوره سال (الف) و بخشی دیگر مربوط به دوره آینده سال (ب) باشد. در این صورت ثبتهای زیر در تاریخ پایان سال الف صورت می پذیرد
ید حساب سود سالهای آینده تسهیلات	بس حساب سود دریافتی تسهیلات
بمیزان سود مربوط به سال الف آن قسط	بمیزان سود مربوط به سال الف آن قسط

به حساب سود دریافتی تسهیلات ر فروش اقساطی بمیزان سود مربوط به سال الف قسط) بس حساب تسهیلات اعطایی فروش اقساطی بمیزان سود مربوط به سال "الف آن قسط)
در زمان سررسید که در سال آینده سال (ب) خواهد بود دو حالت محتمل است.
حالت اول در صورتی که قسط وصول شود ثبتهای زیر صورت می گیرد
بمیزان مبلغ قسط دریافتی
بس حساب سود دریافتی تسهیلات فروش اقساطی بمیزان سود دریافتی مندرج در بند ۴ فوق) بس حساب تسهیلات اعطایی | فروش اقساطی بمیزان مابه التفاوت مبلغ قسط دریافتی و
مبلغ سود دریافتی (فوق)

بد - حساب سود سالهای آینده تسهیلات بمیزان سود مربوط به سال آب آن قسط بس حساب سود دریافتی تسهیلات
بد - حساب سود سالهای آینده تسهیلات بمیزان سود مربوط به سال آب آن قسط
بمیزان سود مربوط به سال به آن قسط

حالت دوم در صورت عدم وصول قسط با توجه به بخشنامه های شماره نت ۵۱۷۴ مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۲ اداره نظارت بر امور بانکهای تجاری و شماره نص ر ۱۶۰۰ مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۲ اداره نظارت بر امور بانکهای تخصصی در سررسید ثبتها به شرح زیر خواهد بود

بد حساب مطالبات سررسید گذشته تسهیلات بمیزان مبالغ اقساط تاخیر شده)
بس حساب تسهیلات اعطایی فروش اقساطی (بمیزان مبالغ اقساط تاخیر شده و بدون مبلغ سود دریافتی در بند ۴ فوق)
پس حساب سود دریافتی تسهیلات فروش اقساطی بمیزان سود دریافتی مندرج در شماره (۴)
بمیزان سود مربوط به اقساط تاخیری سال (ب) به حساب سود سالهای آینده تسهیلات
کر بس حساب سود معوق تسهیلات بمیزان سود مربوط به اقساط تاخیری سال (ب)
چنانچه پس از انتقال به مطالبات سررسید گذشته و قبل از موعد انتقال به مطالبات معوق قسط وصول گردد ثبتهای زیر صورت می پذیرد
بمیزان مبالغ جمع اقساط تاخیر شده دریافتی
بس حساب مطالبات سررسید گذشته تسهیلات بمیزان مبالغ جمع اقساط تاخیر شده دریافتی
بمیزان سود مربوط به اقساط تاخیری سال (ب)
بس حساب سود دریافتی تسهیلات بمیزان سود مربوط به اقساط تاخیری سال (ب)
ب - اجاره به شرط تملیک :

ثبتهای روش تعهدی مربوط به عقد اجاره بشرط تملیک همانند ثبتهای فوق الذکر در عقد فروش اقساطی خواهد بود.
ج - قرض الحسنه :

۱ در زمان اعطای قرض الحسنه بمیزان مدت زمان باقی مانده سال کارمزد از مشتری دریافت و در درآمدهای همان سال شناسایی و ثبت می گردد.
۲ در سالهای بعد در ابتدای هر سال نسبت به مانده قرض الحسنه، کارمزد محاسبه و به همراه اولین قسط از مشتری دریافت و در حسابهای مربوطه ثبت و منعکس می گردد.
در آخرین سال نسبت به مدت باقی مانده سال و مانده قرض الحسنه کارمزد محاسبه و به همراه اولین قسط آن سال از مشتری دریافت و در حسابهای مربوطه شناسایی و ثبت می گردد.
د - خرید دین :

در خصوص اعطای تسهیلات در قالب خرید دین باید متناسب با مدت زمان سپری شده تا زمان سررسید درآمد حاصله شناسایی و به حساب سود و زیان منظور گردد.
با فرض اینکه زمان سررسید استاد خریداری شده در سال ب باشد. ابتدا ثبت زیر در زمان انعقاد قرارداد سال (الف) صورت می پذیرد

بد - حساب خرید دین
بمیزان مبلغ اسمی سند

بمیزان خالص مبلغ معامله
پس حساب سود سالهای آینده تسهیلات به میزان ما به التفاوت
در پایان سال الف ثبتهای زیر انجام خواهد شد

در زمان سررسید که در سال آینده سال (ب) است دو حالت محتمل است
حالت اول: در صورتی که خرید دین وصول شود ثبتهای زیر صورت می گیرد
بمیزان مبلغ اسمی سند
بس - حساب خرید دین بس - حساب سود دریافتی تسهیلات خرید دین (بمیزان سود دریافتی مندرج در شماره (۱۳)

۱۵

بد حساب سود سالهای آینده تسهیلات بمیزان سود مربوط به سال (ب)
بد حساب سود سالهای آینده تسهیلات بمیزان سود مربوط به سال (ب)

بس حساب سود دریافتی تسهیلات
بمیزان سود مربوط به سال (ب)
حالت دوم در صورت عدم وصول خرید دین با توجه به بخشنامه های مندرج در صفحه ۲ ذیل بند
۱۶ بد حساب اسناد و بروات ریالی و اخواست شده (بمبلغ اسمی سند)
حساب خرید دین بمیزان کل مانده
بس حساب سود دریافتی تسهیلات خرید دین بمبلغ مندرج در ثبت (۱۳)
(۱۶) ثبت های به شرح زیر خواهد بود

۱۷

سود سالهای آینده تسهیلات
بس سود معوق تسهیلات
بمبلغ مندرج در ثبت (۱۵)
بمبلغ مندرج در ثبت (۱۵)
چنانچه پس از انتقال به حساب استاد و بروات ریالی و اخواست شده و قبل از انتقال به حساب
بمیزان مبلغ اسمی و مبلغ جریمه تاخیر
بمیزان مبلغ اسمی)
بس وجه التزام دریافتی بابت تسهیلات اعطایی بمیزان مبلغ جریمه تاخیر
چنانچه پس از انتقال به حساب استاد و بروات ریالی و اخواست شده و قبل از انتقال به حساب
مطالبات معوق مبلغ اسناد خرید دین وصول گردد ثبتهای زیر صورت می پذیرد
بد حساب صندوق
حساب اسناد و بروات ریالی و اخواست شده
بس وجه التزام دریافتی بابت تسهیلات اعطایی بمیزان مبلغ جریمه تاخیر

بس حساب سود دریافتی تسهیلات
بمیزان سود مربوط به سال (ب)
بمیزان سود مربوط به سال ب)

<https://ravihesab.com>

موسسه آموزشی راوی حساب